

Literatura źródłowa

- Bernhard, Henry (2015). *Wenn wir kommen, wird aufgeräumt!* Deutschlandfunk. Dostęp: <https://www.deutschlandfunk.de/afd-kundge> (4.02.2022).
- Bichsel, Peter (1995). *Ein Tisch ist ein Tisch*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Dante, Alighieri (1977). *Boska Komedia. Wybór*. Tłum. Edward Porębowicz. Wrocław: Ossolineum.
- Dürer, Albrecht (2004). *Die Feige weisen*. Handstudie von Albrecht Dürer, Federzeichnung 1494, Albertina, Wien. W: Lutz Röhrich, *Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten*. Berlin: Directmedia Publishing GmbH, 42.
- Fica-Geste: Amulettanhänger aus Bergkristall in Goldfassung. Süddeutsch, ca. 1680 (2004). W: Hans Biedermann, *Knaurs Lexikon der Symbole*. Berlin: Directmedia Publishing GmbH, 16.
- Foucault, Michel (1996). *To nie jest fajka*. Tłum. Tadeusz Komendant. Gdańsk: słowo/obraz terytoria.
- Frątczak, Norbert (2023). *Przewodnik po populizmie, czyli jak sobie radzić z politycznymi cyrkowcami*. Polityka. Dostęp: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/2215104,1,przewodnik-po-populizmie-czyli-jak-sobie-radzic-z-politycznymi-cyrkowcami.read> (14.06.2025).
- Grass, Günter (1992a). *Unkenrufe. Eine Erzählung*. Göttingen: Steidl Verlag.
- Grass, Günter (1992b). *Wróżby kumaka*. Tłum. Sławomir Błaut. Gdańsk: Wydawnictwo Morskie.
- Gregorious (2020). *Produkty z Biedronki polecają się*. YouTube. Dostęp: <https://www.youtube.com/watch?v=VzpM4wJNsOw> (26.12.2025).
- Norwid, Cyprian Kamil (1934). *Jest ci to on...* W: Tadeusz Pini (red.), *Dzieła Cyprjana Norwida*. Warszawa: Parnas Polski, 98–99.
- Poe, Edgar Allan (2009). *Kruk*. Tłum. Gustaw Jokieli. *Tekstualia* 2(17), 149–152.
- Popiołek, Anna (2024). *Skarb państwa w końcu zrobił porządek w PZU po rządach PiS*. Wyborcza.pl. Dostęp: <https://wyborcza.biz/biznes/7,147582,31262242,skarb-panstwa-w-koncu-zrobil-porzadki-w-pzu-po-rzadach-pis.html?disableRedirects=true> (15.06.2025).
- Sokół, Szymon (2005). *Polskie przekłady wiersza „The Raven”*. Dostęp: <https://home.agh.edu.pl/~szymon/raven.shtml> (15.03.2025).
- Szekspir, William (2008). *Sen nocy letniej*. Tłum. Stanisław Barańczak. Kraków: Wydawnictwo Znak.
- Szyborska, Wisława (1996). *Rozmowa z kamieniem*. W: Wisława Szyborska, *Widok z ziarnkiem piasku. 102 wiersze*. Poznań: Wydawnictwo a5, 33–35.
- Trembecki, Stanisław (1828). *Dzieła poetyczne: z popiersiem autora*. T. 2. Wrocław: Wydawnictwo Korn.
- Tusk, Donald (2021). Wpis z 29 listopada. X. Dostęp: <https://x.com/donald-tusk/status/1465384637816004616> (28.12.2025).
- Tuwim, Julian (2008). *Figielek*. Warszawa: Liwona.
- Zaremba, Piotr (2018). *Kto nie popełnia błędów, niech pierwszy rzuci kamieniem*. Forsal.pl. Dostęp: <https://forsal.pl/artykuly/1389447,morawiecki-kto-nie-popelnia-bledow-niech-pierwszy-rzuci-kamieniem-wywiad.html> (14.06.2025).

Literatura naukowa

Abramowicz, Zofia, Bogdanowicz, Elżbieta (red.) (2006). Onimizacja i apelatywizacja. Białystok: Uniwersytet w Białymstoku.

Alberti, Leon Battista (2001). O malarstwie. W: Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce. Od starożytności do 1500 roku, wybrał i opracował Jan Białostocki. Gdańsk: słowo/obraz terytoria, 269-299.

Arystoteles (1988). Retoryka. Poetyka. Tłum. Henryk Podbielski. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Bagiński, Dobrosław (2021). Obraz. Zagadka wzrokowa. Lublin: Vide.

Bal, Mieke (2022). Wędrujące pojęcia w naukach humanistycznych. Krótki przewodnik. Tłum. Marta Bucholc. Warszawa: NCK.

Baldauf, Christa (1997). Metapher und Kognition: Grundlagen einer neuen Theorie der Alltagsmetapher. Frankfurt am Main: Lang Verlag.

Baldy, Aleksandra (2007). Przyczynek do Ch.S. Peirce'a koncepcji znaku. *Studia Philosophiae Christianae* 43(2), 119-131.

Bartmiński, Jerzy, Niebrzegowska-Bartmińska, Stanisława (2009). Tekstologia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bartol, Krystyna (2006-2007). Poezja - malarstwo: Plutarch o słynnym powiedzeniu Simonidesa. *Roczniki Humanistyczne* LIV-LV(3), 107-118.

Bartoś, Tadeusz (2017). Ivor Armstrong Richards. Tadeusz Bartoś. Dostęp: <https://tadeuszbartos.pl/2017/11/05/ivor-armstrong-richards/> (30.12.2025).

Baudelaire, Charles (1989). Salon 1846. W: Teoretycy, artyści i krytycy o sztuce 1700- 1870, wybór, przedmowa i komentarze Elżbieta Grabska i Maria Poprzęcka. Wydanie 2. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 425-437.

Bąk, Paweł (2000). Das Bild der Metaphern und Phraseologismen. Einige Bemerkungen zur Lexikalisiertheit von Metaphern. W: Zdzisław Wawrzyniak, Krzysztof Drużycki (red.), *Germanistik als interkultureller und interdisziplinärer Brückenschlag*. Rzeszów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 181-187.

Bąk, Paweł (2008). O przekładzie metafor na język niemiecki - wybrane problemy. W: Ewa Komorowska, Anna Porchawka-Mulicka (red.), *Świat Słowian w języku i kulturze*, IX. Językoznawstwo. Pragmatyka. Kognitywizm. Szczecin: Uniwersytet Szczeciński, 8-18.

Bąk, Paweł (2012). Euphemismen des Wirtschaftsdeutschen aus der Sicht der anthropozentrischen Linguistik. Frankfurt am Main: Peter Lang. <https://doi.org/10.3726/978-3-653-01545-4>

Beardsley, Monroe C. (1962). The Metaphorical Twist. *Philosophy and Phenomenological Research* 22(3), 293-307. <https://doi.org/10.2307/2104415>

Beardsley, Monroe C. (1980). Odkształcenia metaforyczne. Tłum. Joanna Szczęsna. *Archiwum Tłumaczeń z Teorii Literatury i Metodologii Badań Literackich* 4, 5-17.

Bendel Larcher, Sylvia (2015). Linguistische Diskursanalyse. Ein Lehr-und Arbeitsbuch. Tübingen: Narr Francke Attempto.

- Białostocki, Jan (1976). Pięć wieków myśli o sztuce. Wydanie 2 zmienione. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Biedermann, Hans (1989). Knaurs Lexikon der Symbole. München: Droemer Knaur.
- Black, Max (1954). Metaphor. *Proceedings of the Aristotelian Society* 55, 273-294.
<https://doi.org/10.1093/aristotelian/55.1.273>
- Black, Max (1962). *Models and Metaphors: Studies in Language and Philosophy*. Ithaca: Cornell University Press. <https://doi.org/10.7591/9781501741326>
- Black, Max (1971). Metafora. Tłum. Józef Japola. *Pamiętnik Literacki* 62(3), 217-234.
- Black, Max (1972). How Do Pictures Represent? W: Maurice Mandelbaum (red.), *Art, Perception and Reality*. Baltimore-London: Johns Hopkins University Press, 95-130.
- Black, Max (1983). Jeszcze o metaforze. Tłum. Maria Bożenna Fedewicz. *Pamiętnik Literacki* 74(2), 255-281.
- Blumenberg, Hans (1960). Paradigmen zu einer Metaphorologie. *Archiv für Begriffsgeschichte* 6, 7-142.
- Blumenberg, Hans (1998). *Paradigmen zu einer Metaphorologie*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Blumenberg, Hans (2017). *Paradygmaty dla metaforologii*. Tłum. Bogdan Baran. Warszawa: Aletheia.
- Boehm, Gottfried (2014). O obrazach i widzeniu. *Antologia tekstów*. Tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Anna Pieczyńska-Sulik. Kraków: Universitas.
- Bogucki, Janusz (1955). O nowoczesnych. *Przegląd Artystyczny* 5-6, 58.
- Bogusławski, Andrzej (1971). O metaforze. *Pamiętnik Literacki* 62(4), 113-126.
- Bogusławski, Andrzej (1983). Interpretacja nieliteralna, metafora, proporcja analogiczna. W: Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska (red.), *Studia o metaforze*. T. 2. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 63-88.
- Bogusz, Marian (1957). Komunikat. *Plastyka* 11, 7.
- Bonsiepe, Gui (1985). Retoryka wizualno-werbalna. Tłum. Bożenna Fedewicz. *Pamiętnik Literacki* 76(3), 303-309.
- Boryś, Wiesław (2005). *Słownik etymologiczny języka polskiego*. Kraków: Wydawnictwo Literackie.
- Brandl, Mark Staff (2023). *A Philosophy of Visual Metaphor in Contemporary Art*. London: Bloomsbury Academic. <https://doi.org/10.5040/9781350073869>
- Brzezicka, Barbara (2009). Rola zmysłów w powstającym języku u Jana Jakuba Rousseau. W: Ewa Małgorzata Wierzbowska (red.), *W siłach zmysłów*. Gdańsk: Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, 261-269.
- Bühler, Karl (1978). *Sprachtheorie. Die Darstellungsfunktion der Sprache*. Berlin: Ullstein.
- Bühler, Karl (2024). *Teoria języka: o językowej funkcji przedstawiania*. Tłum. Jan Koźbiał. Kraków: Universitas.

- Burger, Harald (1976). "Die achseln zucken" - Zur sprachlichen Kodierung nichtsprachlicher Kommunikation. *Wirkendes Wort* 26, 311-334.
- Carston, Robyn (2002). *Thoughts and Utterances: The Pragmatics of Explicit Communication*. Oxford: Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9780470754603>
- Chmielewski, Konrad, Lisowska, Beata (red.) (2015). *Teoria obrazu w naukach humanistycznych*. Łódź: Wydawnictwo AHE.
- Cockiewicz, Władysław (2011). *Metaforyka Leśmiana (Analiza lingwistyczna)*. Kraków: Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Coenen, Hans Georg (2002). *Analogie und Metapher. Grundlegung einer Theorie der bildlichen Rede*. Berlin-New York: Walter de Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110894639>
- Cohen, Laurence Jonathan (1979). *The Semantics of Metaphor*. W: Andrew Ortony (red.), *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, 58-70.
<https://doi.org/10.1017/CBO9781139173865.006>
- Cohen, Ted (1975). *Figurative Speech and Figurative Acts*. *Journal of Philosophy* 72(19), 669-684.
<https://doi.org/10.2307/2024631>
- Corradi Fiumara, Gemma (1995). *The Metaphoric Process: Connections between Language and Life*. London: Routledge.
- Coseriu, Eugenio (1967). *Lexikalische Solidaritäten*. *Poetica* 1, 293-303.
<https://doi.org/10.30965/25890530-00103002>
- Cruiser21 (2024). *Bodnaryzacja prawa*. Muzeum IV RP. Dostęp: https://muzeum4rp.iq.pl/wiki/index.php?title=Bodnaryzacja_prawa&action=info (28.12.2025).
- Czarnocka, Małgorzata, Mazurek, Mariusz (2012). *Metafory w nauce*. *Zagadnienia Językoznawstwa* 1(191), 5-26.
- Czartoryska, Urszula (1956). *W poszukiwaniu nowoczesnej estetyki*. *Nowy Świat* 18, 1-2.
- Czartoryska, Urszula (1957). *Krok w nowoczesność*. *Fotografia* 1, 22.
- Czerwiński, Marcin (1955). *Grupa Staromiejska*. *Przegląd Kulturalny* 49, 5.
- Danto, Arthur Coleman (1974). *The Transfiguration of the Commonplace*. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 33(2), 139-148. https://doi.org/10.1111/1540_6245.jaac33.2.0139
- Danto, Arthur Coleman (1981). *The Transfiguration of the Commonplace: A Philosophy of Art*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Danto, Arthur Coleman (2006). *Świat sztuki: pisma z filozofii sztuki*. Tłum. Leszek Sosnowski. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 7-35.
- Davidson, Donald (1978). *What Metaphors Mean*. *Critical Inquiry* 5(1), 31-47.
<https://doi.org/10.1086/447971>
- Dąbkowska-Zydroń, Jolanta (1994). *Surrealizm po surrealizmie*. Warszawa: Instytut Kultury.

- Debatin, Bernhard (1995). Die Rationalität der Metapher. Eine sprachphilosophische und kommunikationstheoretische Untersuchung. Berlin-New York: Walter de Gruyter.
<https://doi.org/10.1515/9783110813951>
- Derrida, Jacques (2011). O gramatologii. Tłum. Bogdan Banasiak. Łódź: Wydawnictwo Officyna.
- Dłubak, Zbigniew (1957). O metaforze fotograficznej. Fotografia 1, 2-3.
- Dobosz, Artur (2016). Szkice o metaforze. Poznań: Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej.
- Dobrovol'skij, Dmitrij (1988). Phraseologie als Objekt der Universalienlinguistik. Leipzig: Verlag Enzyklopädie.
- Dobrovol'skij, Dmitrij (1992). Phraseologie und sprachliches Weltbild (Vorbereiten zum Thesaurus der deutschen Idiomatik). W: Csaba Földes (red.), Deutsche Phraseologie in Sprachsystem und Sprachverwendung. Wien: Edition Praesens, 171-195.
- Dobrovol'skij, Dmitrij (1995a). Idiome in Text und mentalem Lexikon. W: Rupprecht S. Baur, Christoph Chlosta (red.), Von der Einwortmetapher zur Satzmetapher. Akten des Westfälischen Arbeitskreises Phraseologie/Parömiologie. Bochum: Universitätsverlag Dr. N. Brockmeyer, 55-81.
- Dobrovol'skij, Dmitrij (1995b). Kognitive Aspekte der Idiom-Semantik: Studien zum Thesaurus deutscher Idiome. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Dobrovol'skij, Dmitrij (1997). Idiome im mentalen Lexikon: Ziele und Methoden der kognitivbasierten Phraseologieforschung. Trier: WVT Wissenschaftlicher Verlag Trier.
- Dobrovol'skij, Dmitrij (1999). Kontrastive Phraseologie in Theorie und Wörterbuch. W: Rupprecht S. Baur, Christoph Chlosta, Elisabeth Piirainen (red.), Wörter in Bildern Bilder in Wörtern. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren, 107-122.
- Dobrovol'skij, Dmitrij (2004). Idiome aus kognitiver Sicht. W: Kathrin Steyer (red.), Wortverbindungen - mehr oder weniger fest. Berlin-New York: Walter de Gruyter, 117-143.
<https://doi.org/10.1515/9783110622768-007>
- Dobrovol'skij, Dmitrij (2006). Zur kontrastiven Analyse kulturspezifischer Konzepte. W: Ulrich Breuer, Irma Hyvärinen (red.), Wörter - Verbindungen. Festschrift für Jarmo Korhonen zum 60. Geburtstag. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 31-45.
- Dobrovol'skij, Dmitrij, Piirainen, Elisabeth (2002). Symbole in Sprache und Kultur: Studien zur Phraseologie aus kultursemiotischer Perspektive. Bochum: Universitätsverlag Dr. N. Brockmeyer.
- Dobrovol'skij, Dmitrij, Piirainen, Elisabeth (2009). Zur Theorie der Phraseologie. Kognitive und kulturelle Aspekte. Tübingen: Stauffenburg Verlag Brigitte Narr.
- Dobrzyńska, Teresa (1980). Metafora a dewiacja (przegląd stanowisk badawczych). Teksty 6, 145-158.
- Dobrzyńska, Teresa (1984). Metafora. Wrocław: Wydawnictwo PAN.
- Dobrzyńska, Teresa (1992). Nazwy własne w użyciach tropicznych. Casus antonomazji. W: Teresa Dobrzyńska (red.), Studia o tropach. T. 2. Wrocław: Ossolineum, 27-39.
- Dobrzyńska, Teresa (1994). Mówiąc przenośnie. Studia o metaforze. Warszawa: Instytut Badań Literackich PAN.

- Dobrzyńska, Teresa (1995). Metafory wartościujące w publicystyce i wypowiedziach polityków. W: Andrzej Maria Lewicki, Ryszard Tokarski (red.), *Kreowanie świata w tekstach*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 201-214.
- Dobrzyńska, Teresa (2012). *Od słowa do sensu. Studia o metaforze*. Warszawa: Instytut Badań Literackich PAN.
- Doroszewski, Witold (red.) (1958-1969). *Słownik języka polskiego*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Dostęp: <https://sjp.pwn.pl/doroszewski> (30.04.2025).
- Dryll, Ewa (2014). *Rozumienie metafor charakteryzujących ludzi - perspektywa rozwojowa*. Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Bokus. Uniwersytet Warszawski.
- Dubois, Jacques et al. (1970). *Rhétorique générale par le groupe µ*. Paris: Larousse.
- Dubois, Jacques et al. (1974). *Allgemeine Rhetorik*. München: Fink.
- Ekman, Paul, Friesen, Walter V. (1969). The Repertoire of Nonverbal Behaviour: Categories, Origins, Usage and Coding. *Semiotica* 1, 49-98. <https://doi.org/10.1515/semi.1969.1.1.49>
- Filipczuk, Magdalena (2016). Metafora jako marzenie języka. Koncepcja metafory Donalda Davidsona. *IDEA. Studia nad Strukturą i Rozwojem Pojęć Filozoficznych* 28(1), 217-243. <https://doi.org/10.15290/idea.2016.28.1.11>
- Firth, John Rupert (1951). *Modes of Meaning*. W: John Rupert Firth, *Papers in Linguistics 1934-1951*. London: Oxford University Press, 190-215.
- Fauconnier, Gilles (1994). *Mental Spaces*. Cambridge: MIT Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511624582>
- Fauconnier, Gilles, Sweetser, Eve (1996). *Spaces, Worlds, and Grammar*. Chicago: Chicago University Press.
- Fauconnier, Gilles, Turner, Mark (1994). Conceptual Integration Network. *Cognitive Science* 22(1), 133-187. https://doi.org/10.1207/s15516709cog2202_1
- Fauconnier, Gilles, Turner, Mark (2001). Tworzenie amalgamatów jako jeden z głównych procesów w gramatyce. Tłum. Wojciech Kubiński, Danuta Stanulewicz. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Fauconnier, Gilles, Turner, Mark (2006). Conceptual Integration Networks. W: Dirk Geeraerts (red.), *Cognitive Linguistics: Basic Readings*. Berlin- New York: Mouton de Gruyter, 303-371. <https://doi.org/10.1515/9783110199901.303>
- Fauconnier, Gilles, Turner, Mark (2019). *Jak myślimy: mieszaniny pojęciowe i ukryta złożoność umysłu*. Tłum. Izabela Michalska. Warszawa: Fundacja Augusta Hrabiego Cieszkowskiego.
- Florczak, Zbigniew (1963a). Dwugłos o "Metaforach". *Nowa Kultura* 3, 3.
- Florczak, Zbigniew (1963b). Granice metafory. *Przegląd Artystyczny* 2, 22-27.
- Forajter, Wacław (2008). Wśród tropów i figur. W: Maria Bałowska, Agnieszka Budzyńska-Daca, Piotr Wilczek (red.), *Retoryka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 116-150.
- Forceville, Charles (2006). *Pictorial Metaphor in Advertising*. New York: Routledge.

Foster, Hal, Krauss, Rosalind, Bois, Yve-Alain et al. (red.) (2023). Sztuka po 1900 roku. Modernizm - antymodernizm - postmodernizm. Tłum. Małgorzata Szubert et al. Warszawa: Arkady.

Gajewska, Ewelina (2011). Językowe gry nadawcy z odbiorcą we współczesnym dyskursie reklamowym. *Media i Społeczeństwo* 1, 126-132.

Gal, Michalle (2022). *Visual Metaphor and Aesthetics: A Formalist Theory of Metaphor*. London: Bloomsbury Academic. <https://doi.org/10.5040/9781350127746>

Garczarek, Krzysztof (2024). Z teorii metafory. Synteza najważniejszych koncepcji. Dostęp: https://www.academia.edu/16302620/Z_TEORII_METAFORY (19.04.2025).

Genette, Gérard (1977). Figury. *Pamiętnik Literacki* 68(2), 295-306.

Glucksberg, Sam (2001). *Understanding Figurative Language: From Metaphors to Idioms*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195111095.001.0001>

Głowiński, Michał, Kostkiewiczowa, Teresa, Okopień-Sławińska, Aleksandra, Sławiński, Janusz (red.) (1988). *Słownik terminów literackich*. Wydanie 2. Wrocław: Ossolineum.

Goatly, Andrew (1997). *The Language of Metaphors*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203210000>

Gołębiowska, Maria (2017). Koncepcje metafory i metaforyzacji a pojęcie - komentarz do stanu badań. *IDEA. Studia nad Strukturą i Rozwojem Pojęć Filozoficznych* 29(2), 25-49. <https://doi.org/10.15290/idea.2017.29.2.02>

Gombrich, Ernst H. (1960). *Art and Illusion: A Study in the Psychology of Pictorial Representation*. New York: Pantheon Books.

Gombrich, Ernst H. (1961). How to Read the Pictures? *Saturday Evening Post* 21, 64-65.

Gombrich, Ernst H. (1971a). *Meditations on a Hobby Horse and Other Essays on the Theory of Art*. London-New York: Phaidon.

Gombrich, Ernst H. (1971b). Illusion and Visual Deadlock. W: Ernst H. Gombrich, *Meditations on a Hobby Horse and Other Essays on the Theory of Art*. London-New York: Phaidon, 151-159.

Gombrich, Ernst H. (1971c). Visual Metaphors of Value in Art. W: Ernst H. Gombrich, *Meditations on a Hobby Horse and Other Essays on the Theory of Art*. London-New York: Phaidon, 12-29.

Gombrich, Ernst H. (1971d). The Cartoonist's Armoury. W: Ernst H. Gombrich, *Meditations on a Hobby Horse and Other Essays on the Theory of Art*. London-New York: Phaidon, 127-142.

Gombrich, Ernst H. (1972). The Mask and the Face. W: Maurice Mandelbaum (red.), *Art, Perception and Reality*: E. H. Gombrich, Julian Hochberg, Max Black. Baltimore-London: The Johns Hopkins University Press, 30-46.

Gombrich, Ernst H. (1981). *Sztuka i złudzenie: o psychologii przedstawiania obrazowego*. Tłum. Jan Zdrański. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

Gombrich, Ernst H. (2011). *Sztuka w studiach nad symboliką*. W: Ernst H. Gombrich, *Pisma o sztuce i kulturze, wybór i opracowanie Richard Woodfield, redakcja naukowa i tłumaczenie Dorota Folga-Januszewska*. Kraków: Universitas, 437-456.

- Goodman, Nelson (1981). Fragmenty z "The Languages of Art". Tłum. Grażyna Cendrowska. Teksty. Teoria Literatury, Krytyka, Interpretacja 2(56), 153-167.
- Goodman, Nelson (1997). Jak tworzymy świat. Tłum. Michał Szczepiańska. Kraków: Aletheia.
- Goodman, Nelson, Elgin, Catherine (1989). Revisionen Philosophie und andere Künste und Wissenschaften. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Grady, Joseph (2017). Using Metaphor to Influence Public Perceptions and Policy. W: Elena Semino, Zsófia Demjén (red.), The Routledge Handbook of Metaphor and Language. London-New York: Routledge, 443-454.
- Greimas, Algirdas Julien (1989). Ku teorii interpretacji opowiadania mitycznego. Tłum. Alicja Grzegorzczak, Ewa Umińska-Plisenko. W: Algirdas Julien Greimas, Edmund Leach, Rytuał i narracja. Tłum. Michał Buchowski, Alicja Grzegorzczak, Ewa Umińska-Plisenko. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 133-167.
- Grice, Paul (1977). Logika i konwersacja. Tłum. Jadwiga Wajszczuk. Przegląd Humanistyczny 6, 85-99.
- Grice, Paul (1989). Studies in the Way of Words. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Gryglewicz, Tomasz (1999). Co zawdzięcza sztuka polska PRL-owi? W: Tomasz Gryglewicz, Andrzej Szczerski (red.), Sztuka w okresie PRL-u. Kraków: Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, 5-12.
- Grzędzińska, Maria (1971). Małe i wielkie metafory. Pamiętnik Literacki 62(4), 97-112.
- Grzybek, Peter (2007). Semiotik und Phraseologie. W: Harald Burger, Dimitrij Dobrovolskij, Peter Kühn (red.), Phraseologie Phraseology. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung An International Handbook of Contemporary Research. Bd. 1. Berlin-New York: Walter de Gruyter, 188-207. <https://doi.org/10.1515/9783110171013.188>
- Guławska, Małgorzata (2005). Jak powiedzieć coś, czego powiedzieć się nie da? O lukach leksykalnych w języku polskim i niemieckim oraz sposobach ich wypełnienia. W: Krzysztof Hejwowski (red.), Kulturowe i językowe źródła nieprzekładalności. Olecko: Wszechnica Mazurska, 217-226.
- Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2007a). Kinegramme im Deutschen und Polnischen. W: Andrzej Kątny (red.), Słowiańsko-niesłowiańskie kontakty językowe/Slawisch-nichtslawische Sprachkontakte. Olecko: Wszechnica Mazurska, 199-211.
- Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2007b). Mowa rąk w języku polskim i niemieckim. Uwagi werbalne o komunikacji niewerbalnej na podstawie Quo vadis Henryka Sienkiewicza i niemieckich przekładów polskiej powieści. W: Anna Szczesny, Krzysztof Hejwowski (red.), Językowy obraz świata w oryginale i przekładzie. Siedlce: ZUP SPRINT, 173-184.
- Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2007c). Somatyzmy jako źródło perswazji w reklamie. W: Grażyna Hebrajska, Anna Obrębska (red.), Mechanizmy perswazji i manipulacji. Łódź: Wydawnictwo Piktora, 409-419.
- Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2009). Lexikalische, grammatische und kulturelle Lücken im Vergleich Deutsch-Polnisch und Polnisch-Deutsch. W: Erika Worbs (red.), Neue Zeiten - neue Wörter - neue Wörterbücher. Beiträge zur Neologismenlexikografie und -lexikologie. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 201-217.

Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2010). Wybrane emblematy w języku polskim i niemieckim. W: Krzysztof Hejwowski (red.), Tłumaczenie - leksyka, frazeologia, styl. Warszawa: Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, 54-66.

Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2014). Somatische und emotionale Konzepte in der deutschen und polnischen Phraseologie. Ein lexikografischer Ansatz zum phraseologischen Übersetzungswörterbuch. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag. <https://doi.org/10.3726/978-3-653-03351-9>

Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2019). Metaforyka chorób nowotworowych. W: Ewa Gruszczyńska, Małgorzata Guławska-Gawkowska, Anna Szczęsny (red.), Translatoryczne i dyskursywne oblicza komunikacji. Warszawa: Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, 259-275.

Guławska, Małgorzata (2022). Symbolika, metaforyka i frazeologia światła. W: Małgorzata Guławska, Grzegorz Pawłowski (red.), Światło. Przyczynek do badań interdyscyplinarnych. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 51-72. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323559603.pp.51-72>

Guławska, Małgorzata, Pawłowski, Grzegorz (red.) (2022). Światło. Przyczynek do badań interdyscyplinarnych. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323559603>

Guze, Joanna (1963). Metafory. Świat 2, 12-13.

Guziak, Albert (2024). Analiza retoryki narodowopopulistycznej na przykładzie wybranych wypowiedzi liderów niemieckiej Alternative für Deutschland oraz francuskiej partii Rassemblement National z lat 2013-2019. Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem dr hab. Małgorzaty Guławskiej, prof. UW. Uniwersytet Warszawski.

Habermas, Jürgen (1981a). Theorie des kommunikativen Handelns. Bd. 1, Handlungsrationalität und gesellschaftliche Rationalisierung. Frankfurt am Main: Suhrkamp.

Habermas, Jürgen (1981b). Theorie des kommunikativen Handelns. Bd. 2, Zur Kritik der funktionalistischen Vernunft. Frankfurt am Main: Suhrkamp.

Habermas, Jürgen (1999). Teoria działania komunikacyjnego. T. 1, Racjonalność działania a racjonalność społeczna. Tłum. Andrzej Maciej Kaniowski. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Habermas, Jürgen (2002). Teoria działania komunikacyjnego. T. 2, Przyczynek do krytyki rozumu funkcjonalnego. Tłum. Andrzej Maciej Kaniowski. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Hagemann, Jörg (2017). Metapher und Metonymie. W: Sven Staffeldt, Jörg Hagemann (red.), Semantik-Theorien. Lexikalische Analysen im Vergleich. Tübingen: Stauffenburg Verlag, 231-262.

Hagen, Rainer, Hagen, Rose-Marie (2005). Pieter Bruegel Starszy: około 1525- 1569. Chłopi, dziwacy i demony. Tłum. Ewa Tomczyk. Köln: Taschen.

Haverkamp, Anselm (red.) (1996). Theorie der Metapher. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Hendrykowski, Marek (1999). Język ruchomych obrazów. Poznań: Ars Nova.

Henle, Paul (1971). Die Metapher. W: Paul Henle (red.), Sprache, Kultur. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 235-262.

- Hermansdorfer, Mariusz (1975). W kręgu nadrealizmu. Nurt metaforyczno--ekspresyjny w sztuce polskiej. Katalog wystawy. Wrocław: Muzeum Narodowe.
- Hetmański, Marek (2020). Arystotelesowska podróż ku metaforze. *Filozofuj* 3(33), 26-27.
- Hetmański, Marek, Zykubek, Andrzej (red.) (2021). Metafory ucieleśnione. Lublin: Wydawnictwo Academicon. <https://doi.org/10.52097/acapress.9788362475810>
- Hutnikiewicz, Artur (1988). Od czystej formy do literatury faktu. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- Hyman, John, Bantinaki, Katerina (2021). Depiction. W: Edward N. Zalta (red.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Dostęp: <https://plato.stanford.edu/archives/fall2021/entries/depiction/> (11.11.2025).
- Ignatowicz-Skowrońska, Jolanta (1994). Związki frazeologiczne w reklamie prasowej. W: Kwiryna Handke, Hanna Dalewska-Greń (red.), *Polszczyzna a/i Polacy u schyłku XX wieku. Zbiór studiów*. Warszawa: Towarzystwo Naukowe Warszawskie, 325-337.
- Irzykowski, Karol (1929). Zdobnictwo w poezji. Rzecz o metaforze. W: Karol Irzykowski, *Walka o treść. Studia z literackiej teorii poznania*. Warszawa: Księgarnia F. Hoesicka, 1-55.
- Jäkel, Olaf (1997). *Metaphern in abstrakten Diskurs-Domänen: eine kognitiv-linguistische Untersuchung anhand der Bereiche Geistestätigkeit, Wirtschaft und Wissenschaft*. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.
- Jäkel, Olaf (2003). Metafory w abstrakcyjnych domenach dyskursu. Tłum. Monika Banaś, Bronisław Drąg. Kraków: Universitas.
- Jakimowicz, Irena (1962). Metafory. *Współczesność* 20(124), 10.
- Jakobson, Roman (1989). Dwa aspekty języka i dwa typy zakłóceń afatycznych. W: Roman Jakobson, *W poszukiwaniu istoty języka. Wybór pism. T. 1. Oprac. Maria Renata Mayenowa*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 150-175.
- Japola, Józef (1983). Metafora a teoria aktów mowy. W: Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska (red.), *Studia o metaforze. T. 2*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 139-152.
- Japola, Józef (1990). Polskie prace o metaforze. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historycznoliterackie* 72, 79-116.
- Johnson, Mark (red.) (1981). *Philosophical Perspectives on Metaphor*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Juska-Bacher, Jutta (2006). *Empirisch-kontrastive Phraseologie. Am Beispiel der Bekanntheit der Niederländischen Sprichwörter im Niederländischen, Deutschen und Schwedischen*. Hohengehren: Schneider Verlag.
- Kalisz, Ryszard (2001). *Językoznawstwo kognitywne w świetle językoznawstwa funkcjonalnego*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Kandyński, Wasyl (1996). *O duchowości w sztuce*. Tłum. Stanisław Fijałkowski. Łódź: Państwowa Galeria Sztuki.
- Kardela, Henryk (2004). Punkt widzenia w utworze literackim. Kognitywna analiza narratologiczna utworu Adama Zagajewskiego *W cudzym pięknie*. W: Jerzy Bartmiński, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Ryszard Nycz (red.), *Punkt widzenia w tekście i dyskursie*. Lublin: UMCS, 55-71.

Kardela, Henryk (2005). Schemat i prototyp w gramatyce kognitywnej. W: Henryk Kardela, Zbysław Muszyński, Maciej Rajewski (red.), *Kognitywistyka I: Problemy i perspektywy*. Lublin: UMCS, 179-207.

Karłowicz, Jan, Kryński, Adam, Niedźwiedzki, Władysław (red.) (1900-1927). *Słownik języka polskiego*. Warszawa: Lubowski i S-ka. Dostęp: <https://crispa.uw.edu.pl/object/files/416370/display/Default> (6.10.2022).

Karolak, Stanisław (1984). Składnia wyrażen predykatywnych. W: Zuzanna Topolińska (red.), *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Składnia*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 11-211.

Karolak, Stanisław (1990). *Kwantyfikacja a determinacja w językach naturalnych*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Kędziora, Łukasz (2022). *Sztuka i mózg. W stronę percepcyjnie zorientowanej historii sztuki*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK.

Kępińska, Alicja (1981). Komunikat metaforyczny i ezoteryczny szyfr w dziele sztuki. W: Alicja Kępińska, *Nowa sztuka. Sztuka polska w latach 1945-1978*. Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 72-90.

Kittay, Eva Feder (1987). *Metaphor: Its Cognitive Force and Linguistic Structure*. Oxford: Clarendon Press.

Kiklewicz, Aleksander (2006). Teoria metafor pojęciowych: zagadnienia dyskusyjne. W: Aleksander Kiklewicz, *Język, komunikacja, wiedza*. Minsk: Prava i Ekanomika, 217-273.

Kiklewicz, Aleksander (2019). Metafory konceptualne: fenomeny umysłu czy konstrukcje kognitywistyczne? Cz. I. *LingVaria* 14(28), 13-27. <https://doi.org/10.12797/LV.14.2019.28.01>

Kiklewicz, Aleksander (2020). Metafory konceptualne: fenomeny umysłu czy konstrukcje kognitywistyczne? Cz. II. *LingVaria* 15(29), 31-46. <https://doi.org/10.12797/LV.15.2020.29.02>

Klaczynski, Zbigniew (1963). Chwała i nędza wyobraźni. *Trybuna Ludu* 11, 6.

Klemczak, Stefan (2013). Zadania metaforologii. *Teksty Drugie: Teoria Literatury, Krytyka, Interpretacja* 5(143), 164-187.

Kłosiński, Michał (2019). Metafora. W: Zbigniew Kadłubek, Beata Mytych-Forajter, Aleksander Nawarecki (red.), *Ilustrowany słownik terminów literackich. Historia, anegdota, etymologia*. Gdańsk: słowo/obraz terytoria, 310-314.

Knapiusz, Grzegorz (1621). *Thesaurus Polonolatinograecus, seu promptuarium linguae Latinae et Graecae*. Dostęp: <https://www.wbc.poznan.pl/dlibra/publication/568462/edition/480899?language=pl> (30.04.2025).

Kochan, Marek (2005). *Slogany w reklamie i polityce*. Warszawa: Wydawnictwo TRIO.

Köller, Wilhelm (2023). *Der Zauberstab der Analogie. Untersuchungen zu den Erscheinungsweisen und Funktionen von Analogien in sprachlichen Sinnbildungsprozessen*. Berlin-Boston: De Gruyter Verlag. <https://doi.org/10.1515/9783110784442>

Kövecses, Zoltán (2000). *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Kövecses, Zoltán (2005). *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511614408>
- Kövecses, Zoltán (2010). *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Kott, Jan (1956). "Nowości potrząsa kwiatem..." [Problem polityczności nowej sztuki]. *Przegląd Kulturalny* 23, 12.
- Kowalczuk, Urszula (2018). *Koń jaki jest, każdy widzi, czyli alfabetyczny zbiór 300 konizmów*. T. 1-2. Warszawa: Neo Agencja Reklamowa.
- Kowalska, Bożena (1983). *Trzy nurty polskiego malarstwa. Nurt metaforyczny*. Warszawa: Centralne Biuro Wystaw Artystycznych.
- Kowalski, Grzegorz (2022a). Kognitywne modele metafory wizualnej: teoria, metodologia, analizy. *LingVaria* 17(33), 53-66. <https://doi.org/10.12797/LV.17.2022.33.05>
- Kowalski, Grzegorz (2022b). Modele analizy i identyfikacji metafor wizualnych. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego LXXVIII*, 151-167. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0016.2016>
- Krakowski, Piotr (1961). *Problem surrealizmu w sztuce polskiej*. W: *Wystawa malarstwa metaforycznego. Katalog wystawy*. Galeria Krzysztofory. Kraków: Stowarzyszenie Artystyczne "Grupa Krakowska", [s. nlb.].
- Kreft, Jan, Cyrek, Barbara (2024). Kłamlive, udane i błędne metafory sztucznej inteligencji. *Roczniki Kulturoznawcze XV*, 17-40. <https://doi.org/10.18290/rkult24152.2>
- Krzeszowski, Tomasz (1988). Wstęp do wydania polskiego. W: George Lakoff, Mark Johnson, *Metafory w naszym życiu*. Tłum. Tomasz Krzeszowski. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 5-17.
- Kudyba, Wojciech (2023). Rozmowa z kamieniem Wisławy Szymborskiej w świetle filozofii dialogu. *Eruditio et Ars* 1(6), 9-22.
- Kulawik, Adam (1997). *Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego*. Kraków: Antykwa.
- Lacan, Jacques (1956). *Fonction et champs de la parole et du langage en psychanalyse*. La psychanalyse 1, 1-42.
- Lacan, Jacques (1997). *Das Seminar von Jacques Lacan Buch III (1955-1956): Die Psychosen*. Berlin: Quadriga.
- Lacan, Jacques (2014). *Instancja lity w nieświadomości i rozum od czasów Freuda*. Tłum. Janusz Waga. *Psychoanaliza* 5, 9-46.
- Lakoff, George, Johnson, Mark (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Lakoff, George, Johnson, Mark (1988). *Metafory w naszym życiu*. Tłum. Tomasz Krzeszowski. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Leezenberg, Michiel (2001). *Contexts of Metaphor*. Amsterdam: Elsevier. <https://doi.org/10.1163/9780585473932>

Lessing, Gotthod Efraim (1962). Laokoon, czyli o granicach malarstwa i poezji, cz. 1. Oprac. Jolanta Maurin Białostocka, tłum. Henryk Zymon-Dębicki. Wrocław-Warszawa-Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.

Lewandowska-Tomaszczyk, Barbara (2010). Re-conceptualization and the Emergence of Discourse meaning as a Theory of Translation. W: Barbara Lewandowska-Tomaszczyk, Marcel Thelen (red.), Meaning in Translation. Frankfurt am Main: Peter Lang, 105-148. <https://doi.org/10.3726/978-3-653-00940-8>

Lewandowska-Tomaszczyk, Barbara (2012). Approximative Spaces and the Tolerance Threshold in Communication. International Journal of Cognitive Linguistics 2(2), 165-183.

Lewandowska-Tomaszczyk, Barbara (2015). Equivalence. W: Łukasz Bogucki, Stanisław Goźdz-Roszkowski, Piotr Stalmaszczyk (red.), Ways to Translation. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 11-54. <https://doi.org/10.4467/K9200.1/15..15.4541>

Lewicki, Andrzej Maria (1995). Frazeologizmy w sloganach reklamowych (reklama prasowa). W: Andrzej Maria Lewicki, Ryszard Tokarski (red.), Kreowanie świata w tekstach. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 215-228.

Lewicki, Andrzej Maria, Pajdzińska, Anna (2001). Frazeologia. W: Jerzy Bartmiński (red.), Współczesny język polski. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 315-333.

Lewicki, Andrzej Maria (2003). Studia z teorii frazeologii. Łask: Oficyna Wydawnicza LEKSEM.

Lewiński, Piotr H. (1999). Retoryka reklamy. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Levin, Samuel R. (1977). The Semantics of Metaphor. Baltimore: The John Hopkins University Press.

Levin, Samuel R. (1988). Metaphoric Worlds: Conceptions of a Romantic Nature. New Haven: Yale University Press.

Libura, Agnieszka (1998). Ograniczenia w zastosowaniu kognitywnej teorii metafory do analizy metafor poetyckich. W: Ewa Jędrzejko (red.), Nowe czasy, nowe języki, nowe (i stare) problemy. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 219-230.

Libura, Agnieszka (2007). Amalgamaty kognitywne w sztuce. Kraków: Universitas.

Libura, Agnieszka (2010). Teoria przestrzeni mentalnych i integracji pojęciowej. Struktura modelu i jego funkcjonalność. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Liebert, Wolf-Andreas (1992). Metaphernbereiche der deutschen Alltagssprache. Kognitive Linguistik und die Perspektiven einer Kognitiven Lexikographie. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.

Linde, Samuel Bogumił (red.) (1858). Słownik języka polskiego. Lwów: Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Dostęp: <https://www.wbc.poznan.pl/dlibra/publication/509904/edition/436447/content> (30.04.2025).

Lipiński, Seweryn (2012). Dziwny Magritte. Sztuka w Kratkę. Dostęp: <https://sztukawkratke.wordpress.com/tag/rene-magritte/> (17.06.2025).

Lipka, Krzysztof (2023). Malarstwo metaforyczne. W: Malarstwo metaforyczne. Katalog wystawy, lipiec-sierpień 2023. Warszawa: Galeria Stalowa, 4-11.

Łata, Magdalena (2024). Metafora wizualna w przedstawieniach malarskich. Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem prof. dra hab. Marka Hetmańskiego i dr hab. Marty Kubiszyn, prof. UMCS. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Ławicki, Jakub (2022). Falandyzacja prawa. Adwokat Jakub Ławicki. Dostęp: <https://www.adwokatlawicki.pl/2022/03/24/falandyzacja-prawa/> (28.12.2025).

Mac Cormac, Earl R. (1985). A Cognitive Theory of Metaphor. Cambridge, MA: The MIT Press.

Maciaszek, Janusz (2010). Trzy typy teorii znaczenia. W: Piotr Stalmaszczyk (red.), Metodologie językoznawstwa. Filozoficzne i empiryczne problemy w analizie języka. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 41-61. <https://doi.org/10.18778/7525-352-8.04>

Maćkiewicz, Jolanta (1995). Metafora w reklamie. W: Andrzej Maria Lewicki, Ryszard Tokarski (red.), Kreowanie świata w tekstach. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 229-238.

Majchrowska, Maria (2023). René Magritte: 9 rzeczy, których nie wiecie o artyście. Rynek i Sztuka. Dostęp: <https://rynekisztuka.pl/2023/09/05/rene-magritte-obrazy-surrealizm/> (17.06.2025).

Majer-Baranowska, Urszula (2004). Dwie koncepcje profilowania pojęć w lingwistyce. Etnolingwistyka 16, 85-109.

Majewski, Piotr (1998). Narodziny koncepcji dzieła metaforycznego w powojennej sztuce polskiej. Lata 1945-1949. Roczniki Humanistyczne XLVI(4), 204-214.

Majewski, Piotr (2008). Pojęcie metafory w języku polskiej krytyki artystycznej w drugiej połowie lat pięćdziesiątych XX wieku. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio L Artes VI, 73-84.

Majewski, Piotr (2022). "Poles Forming Their National Flag": Artistic Reflections on the Transformation of the Political System in Post-1989 Central and Eastern Europe. W: Marcin Lachowski, Irena Kossowska (red.), State Construction and Art in East Central Europe, 1918-2018. New York: Routledge, 127-137. <https://doi.org/10.4324/9781003265818-14>

Mamcarz-Plisiecki, Artur (2018). Retoryka i językoznawstwo - obszary spotkania. Roczniki Humanistyczne LXVI(6), 111-136. <https://doi.org/10.18290/rh.2018.66.6-7>

Man, Paul de (2001). Metafora ("Rozprawa o nierówności"). Tłum. Artur Przybysławski. Teksty Drugie 2, 225-245.

Mandelbaum, Maurice (red.) (1972). Art, Perception and Reality. E. H. Gombrich, Julian Hochberg, Max Black. Baltimore-London: The Johns Hopkins University Press.

Manifest Grupy 55, VI 1956 (1956). Kamena 10, 27-29. <https://doi.org/10.1080/00031305.1956.10481704>

Manifest Grupy 55, VI 1956 (1990). W: Galeria Krzywe Koło. Katalog wystawy retrospektywnej. Muzeum Narodowe. Warszawa: Muzeum Narodowe, 63.

Markiewicz, Henryk (1983). Uwagi o semantyce i budowie metafory. W: Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska (red.), Studia o metaforze II. Wrocław: Ossolineum, 43-59.

Mayenowa, Maria Renata (1993). Studia i rozprawy. Wybór i oprac. Anna Axer, Teresa Dobrzyńska. Warszawa: Instytut Badań Literackich PAN.

- Mączyński, Jan (1564). *Lexicon Latino Polonicum ex optimis Latinae linguae Scriptoribus concinnatum*, Ioanne Maczinsky Equite Polono interprete. Dostęp: <https://www.wbc.poznan.pl/dlibra/publication/14839/edition/23849?language=pl> (30.04.2025).
- Michalik, Grzegorz (2020). Być w mówieniu i być mówionym - o teorii języka Jacques'a Lacana i jej konsekwencjach dla podmiotowości. *Przestrzenie Teorii* 33, 103-125.
<https://doi.org/10.14746/pt.2020.33.5>
- Mieder, Wolfgang, Sobieski, Janet (red.) (1999). *Proverb Iconography: An International Bibliography*. New York: Peter Lang.
- Mieder, Wolfgang (2004). *The Netherlandish Proverbs: An International Symposium on the Peter Bruegel(h)els*. Burlington: University of Vermont.
- Mitchell, Wiliam John Thomas (2013). *Czego chcą obrazy? Pragnienia przedstawień, życie i miłość obrazów*. Tłum. Łukasz Zaremba. Warszawa: Narodowe Centrum Kultury.
- MOCAK (2018). "Polacy formują flagę narodową" z 1997 roku. W: *Ojczyzna w sztuce*. Kraków: MOCAK.
- Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie (2025). *Wystawa niestała*. 4 x kolekcja. 21.02-31.08.2025. Dostęp: <https://artmuseum.pl/wystawy/wystawa-niestala> (1.03.2025).
- Nieraad, Jürgen (1977). "Bildgesegnet und bildverflucht". *Forschungen zur sprachlichen Metaphorik*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Nöth, Winfried (2000). *Handbuch der Semiotik*. Stuttgart-Weimar: Metzler Verlag.
<https://doi.org/10.1007/978-3-476-03213-3>
- Nogales, Patti D. (1999). *Metaphorically Speaking*. Stanford, CA: CSLI Publications.
- Oseka, Andrzej (1962a). *Metafory*. *Polska* 12, 22-25.
- Oseka, Andrzej (1962b). *Demonologia* [Wystawa pt. "Polskie malarstwo fantastyczne" w Sopocie]. *Operacje plastyczne. Przegląd Kulturalny* 45, 8.
- Oseka, Andrzej (1963). *Metafory*. *Przegląd Kulturalny* 1, 8.
- Pajdzińska, Anna (1991). *Językowe granice metafory*. *Pamiętnik Literacki* 82(1), 131-143.
- Panofsky, Erwin (1971). *Ikonologia i ikonografia*. W: Erwin Panofsky, *Studia z historii sztuki*. Wybrał, opracował i opatrzył posłowiem Jan Białostocki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 11-32.
- Paquet, Marcel (2003). *Rene Magritte 1898-1967 widzialna myśl*. Tłum. Edyta Tomczyk. Warszawa: TMC Art.
- Paszek, Jerzy (1985). "Studia o metaforze", seria I i II, "Metafora" Teresa Dobrzyńska [recenzja]. *Pamiętnik Literacki* 76(3), 340-348.
- Pawelec, Andrzej (2006). *Metafora pojęciowa a tradycja*. Kraków: Universitas.
- Pawliszyn, Aleksandra (1999). *Świat człowieka i kosmos poprzez metaforę*. Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.
- Peiper, Tadeusz (1979). *Pisma wybrane*. Wrocław: Ossolineum.

Peirce, Charles Sanders (1997). Wybór pism semiotycznych. Tłum. Ryszard Mirek, Andrzej Nowak. Warszawa: Polskie Towarzystwo Semiotyczne.

Pelc, Jerzy (1971). Użycie metaforyczne. W: Jerzy Pelc, O użyciu wyrażen. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo PAN, 164-197.

Perelman, Chaïm (1984). Logika prawnicza. Nowa retoryka. Tłum. Tomasz Pajor. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Perelman, Chaïm (2002). Imperium retoryki. Retoryka i argumentacja. Tłum. Mieczysław Chomicz. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Piotrowski, Piotr (1999). Znaczenia modernizmu. W stronę historii sztuki polskiej po 1945 roku. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis.

Piotrowski, Robert (2013). O nieoczywistości metafor. Filozoficzne Aspekty Genezy 10, 283-288.
<https://doi.org/10.53763/fag.2013.10.93>

Plater-Zyberk, Anna (2015). Rozbrajanie, dozbrajanie. Metafory w dyskursie politycznym. Rocznik Kognitywistyczny 8, 35-41.

Płuciennik, Jarosław (2006). Boska Księżniczka Antonomazja, podobieństwo i identyfikacja. W: Henryk Kardela, Zbysław Muszyński, Maciej Rajewski (red.), Kognitywistyka. Podobieństwo. T. 2. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 163-169.

Polański, Kazimierz (2003). Encyklopedia językoznawstwa ogólnego. Wrocław: Ossolineum.

Porębski, Mieczysław (1975). Interregnum. Studia z historii sztuki polskiej XIX i XX wieku. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Porębski, Mieczysław (1980). Czy metaforę można zobaczyć? Teksty. Teoria Literatury, Krytyka, Interpretacja 6(54), 61-78.

Porębski, Mieczysław (1983). Pożegnanie z krytyką. Kraków: Wydawnictwo Literackie.

Porzig, Walter (1934). Wesenhafte Bedeutungsbeziehungen. Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur 58, 70-97. <https://doi.org/10.1515/bgsl.1934.1934.58.70>

Przybylska, Renata (2002). Polisemia przymków polskich w świetle semantyki kognitywnej. Kraków: Universitas.

Radden, Günter (2002). How Metonymic Are Metaphors? W: René Dirven, Ralf Pörings (red.), Metaphor and Metonymy in Comparison and Contrast. Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 407-434. <https://doi.org/10.1515/9783110219197.3.407>

Ranoszek-Bieńkowska, Iga (2020). René Magritte. Mistrz zagadek, malarz tajemnic. Niezła Sztuka. Dostęp: <https://niezlasztuka.net/o-sztuce/rene-magritte-mistrz-zagadek-malarz-tajemnic/> (17.06.2025).

Richards, Ivor Armstrong (1936). The Philosophy of Rhetoric. Oxford: Oxford University Press.

Ricoeur, Paul (1975). La métaphore vive. Paris: Éditions du Seuil.

Ricoeur, Paul (1980). Meta-foryczne i meta-fizyczne. Tłum. Tadeusz Komendant. Teksty. Teoria Literatury, Krytyka, Interpretacja 6(54), 183-198.

Ricoeur, Paul (1981). *The Metaphorical Process as Cognition, Imagination, and Feeling*. W: Mark Johnson (red.), *Philosophical Perspectives on Metaphor*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 228-247.

Ricoeur, Paul (1983). *Die Metapher und das Hauptproblem der Hermeneutik*. W: Anselm Haverkamp (red.), *Theorie der Metapher*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 365-375.

Ricoeur, Paul (1984). *Proces metaforyczny jako poznanie, wyobrażenie i odczuwanie*. Tłum. Grażyna Cendrowska. *Pamiętnik Literacki* 75(2), 269-286.

Ricoeur, Paul (1986). *Die lebendige Metapher*. München: Wilhelm Fink Verlag.

Ripa, Cesare (1998). *Ikonologia*. Tłum. Ireneusz Kania. Kraków: Universitas.

Röhrich, Lutz (2004). *Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten*. Bd. 1-3. Freiburg: Verlag Herder.

Rolf, Eckard (2005). *Metapherntheorien: Typologie - Darstellung - Bibliographie*. Berlin-New York: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110896459>

Rosales Rodriguez, Agnieszka, Ziemba, Antoni (2023). *Arkadia. Miejsce i metafora*. W: Arkadia. Katalog wystawy, 17 listopada 2023-17 marca 2024. Warszawa: Muzeum Narodowe, 15.

Rosiński, Maciej (2024). *Dyskurs a metafora*. W: Waldemar Czachur, Artur Rejter, Marta Wójcicka (red.), *Lingwistyczne badania nad dyskursem. Kompedium*. Kraków: Universitas, 417-430.

Rousseau, Jean-Jacques (2019). *Szkie o pochodzeniu języków*. Tłum. Bogdan Banasiak. Łódź: Oficyna.

Rutkowski, Mariusz (2008). *Metafory motywowane metonimicznie (metaftonimie) na przykładzie nazw własnych*. *Białostockie Archiwum Językowe* 8, 95-104. <https://doi.org/10.15290/baj.2008.08.08>

Schweizer, Nicolaus Rudolf (1985). *Tradycyjna pozycja "ut pictura poesis"*. *Pamiętnik Literacki* 3, 269-287.

Searle, John R. (1979). *Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511609213>

Semino, Elena (2008). *Metaphor in Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511816802.015>

Shannon, Claude E. (1948). *A Mathematical Theory of Communication*. *Bell System Technical Journal* 27(3), 379-423. <https://doi.org/10.1002/j.1538-7305.1948.tb01338.x>

Sieradzka-Baziur, Bożena (red.) (2020). *Słownik pojęciowy języka staropolskiego*. Dostęp: <https://spjs.ijppan.pl> (30.04.2025).

Słownik polszczyzny XVI wieku (2010). Dostęp: <https://spxvi.edu.pl> (30.04.2025).

Sonesson, Göran (1989). *Pictorial Concepts: Inquiries into the Semiotic Heritage and Its Relevance for the Analysis of the Visual World*. Lund: Aris/ Lund University Press.

Sonesson, Göran (2003). *Über Metaphern in Bildern*. *Zeitschrift für Semiotik* 25(1-2), 25-37.

Soroko, Emilia (2006). *Dlaczego metafora działa? Pytanie o skuteczność terapeutyczną w świetle wiedzy o metaforze*. *Czasopismo Gestalt* 2(64), 41-60.

Sperber, Dan, Wilson, Deirdre (1986). *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell.

- Sperber, Dan, Wilson, Deirdre (1991). Loose Talk. W: Steven Davis (red.), *Pragmatics: A Reader*. Oxford: Oxford University Press, 540-549.
- Spychała, Izabela (1988). Współczesne teorie metafory. *Roczniki Humanistyczne* XXXVI(3), 183-189.
- Stanisławski, Ryszard (1962). Wstęp. W: *Metafory. Malarstwo. Rzeźba. Grafika. Katalog wystawy*. Warszawa: CBWA Zachęta, [s. nlb.].
- Steen, Gerard J., Dorst, Aletta G., Herrmann, Berenike J. (2010). *A Method for Linguistic Metaphor Identification: From MIP to MIPVU*. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/celcr.14>
- Steen, Gerard J. (red.) (2018). *Visual Metaphor: Structure and Process*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/celcr.18>
- Stępnik, Krzysztof (1988). *Filozofia metafory*. Lublin: Wydawnictwo Lubelskie.
- Stern, Josef (2000). *Metaphor in Context*. Cambridge, MA: The MIT Press. <https://doi.org/10.7551/mitpress/4568.001.0001>
- Stopczyk, Stanisław K. (1988). *Malarstwo polskie. Od realizmu do abstrakcjonizmu*. Warszawa: Krajowa Agencja Wydawnicza.
- Szwedek, Aleksander (2017). Pierwotna podstawa doświadczeniowa metaforyzacji. *Półrocznik Językoznawczy Tertium* 2(1), 1-13. <https://doi.org/10.7592/Tertium2017.2.1.Szwedek>
- Szczęsna, Ewa (2004). Metafora transsemiotyczna. *Pamiętnik Literacki* 95(2), 167-177.
- Sztekker, Elżbieta (1962). Malarstwo wyobraźni, scenografia, rzeźba. *Głos Nauczycielski* 51-52, 4.
- Szydłowska-Schiller, Katarzyna (b.d.). Polacy formują flagę narodową. Muzeum Narodowe w Warszawie. Dostęp: <https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/zbiory/451195> (6.03.2025).
- Szymańska, Marta (2012). *Metafory w twórczych wypowiedziach pisemnych uczniów*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Świątek, Jerzy (1998). *W świecie powszechnej metafory. Metafora językowa*. Kraków: Polska Akademia Nauk.
- Tabakowska, Elżbieta (2001a). *Językoznawstwo kognitywne a poetyka przekładu*. Kraków: Universitas.
- Tabakowska, Elżbieta (red.) (2001b). *Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa*. Kraków: Universitas.
- Tirrell, Lynne (1989). Extending: The Structure of Metaphor. *Noûs* 23, 17-34. <https://doi.org/10.2307/2215827>
- Tirrell, Lynne (1991). Reducrive and Nonreducrive Simile Theories of Metaphor. *The Journal of Philosophy* 7, 337-358. <https://doi.org/10.2307/2027089>
- Tokarczuk, Olga (2019). Przemowa noblowska Olgi Tokarczuk. *Svenska Akademien*. Dostęp: <https://www.nobelprize.org/uploads/2019/12/tokarczuk-lecture-polish.pdf> (18.06.2025).
- Tokarski, Ryszard (1983). Uwagi o semantycznych mechanizmach zmian metaforycznych. W: Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska (red.), *Studia o metaforze II*. Wrocław: Ossolineum, 45-61.

- Tokarski, Ryszard (1987). Znaczenie słowa i jego modyfikacje w tekście. Lublin: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.
- Turbayne, Colin Murray (1962). The Myth of Metaphor. Columbia, SC: University of South Carolina Press.
- Turner, Mark, Fauconnier, Gilles (1995). Conceptual Integration and Formal Expression. Journal of Metaphor and Symbolic Activity 10(3), 183-204. https://doi.org/10.1207/s15327868ms1003_3
- Turner, Mark, Fauconnier, Gilles (2002). The Way We Think. New York: Basic Books.
- Vergo, Peter (2010). The Music of Painting: Music, Modernism and the Visual Arts from the Romantics to John Cage. London: Phaidon.
- Walatek, Ewa (2013). Ikoniczność a metafora wizualna. W: Elżbieta Muskat-Tabakowska, Natalia Palich, Adam Nowakowski (red.), Ikoniczność w języku, literaturze i przekładzie. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 153-156.
- Wallis, Mieczysław (1967). Secesja. Warszawa: Arkady.
- Weinrich, Harald (1963). Semantik der kühnen Metaphern. Deutsche Vierteljahresschrift für Literaturwissenschaft und Geistesgeschichte 37, 325-344. <https://doi.org/10.1007/BF03375260>
- Weinrich, Harald (1964). Typen der Gedächtnismetaphorik. Archiv für Begriffsgeschichte 9, 23-26.
- Weinrich, Harald (1971). Semantyka śmiałej metafory. Tłum. Ryszard Handke. Pamiętnik Literacki 62(4), 243-264.
- Wellbery, David E. (1997). Retrait/Reentry. Zur poststrukturalistischen Metaphemdiskussion. W: Gerhard Neumann (red.), Poststrukturalismus. Herausforderung an die Literaturwissenschaft. Stuttgart: Metzler Verlag, 194-207. https://doi.org/10.1007/978-3-476-05563-7_12
- Wheelwright, Philip (1996). Semantik und Ontologie. W: Anselm Haverkamp (red.), Theorie der Metapher. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 106-119.
- Wiącek, Łukasz (2019). Sposób budowania muzealnej kolekcji na przykładzie zbiorów sztuki metaforycznej Muzeum Lubelskiego w Lublinie. W: Lechosław Lameński, Ewa Letkiewicz, Piotr Majewski, Jerzy Żywicki (red.), Sztuka Lublina od średniowiecza do współczesności. Studia i szkice. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 485-496.
- Wierzbicka, Anna (1971). Porównanie - gradacja - metafora. Pamiętnik Literacki 62(4), 127-147.
- Wierzbowski, Józef (1990). Leksykalno-frazeologiczna struktura języka. Wrocław: Ossolineum.
- Witz, Ignacy (1961). Metafory. Życie Warszawy 309, 4.
- Wojciechowski, Aleksander (1958). Młoda plastyka polska 1945-57. Przegląd Artystyczny 4-5, 2-76.
- Wojciechowski, Aleksander (1976). W kręgu metafory. Ekspresja. Groteska. Fantastyka. Folder wystawy. Galeria Z.P.A.P. Warszawa: Dom Artysty Plastyka.
- Wolicka, Elżbieta (2010). Obrazy są korzeniami myśli. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
- Wollheim, Richard (1993). Metaphor and Painting. W: Franklin Rudolf Ankersmit, Jan Johann Albin Mooij (red.), Knowledge and Language: Metaphor and Knowledge. Vol. 3. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 113-125. https://doi.org/10.1007/978-94-011-1844-6_8

- Wróblewski, Piotr (1998). Struktura, typologia i frekwencja polskich metafor. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.
- Wysłouch, Seweryna (1994). Wizualność metafory. W: Seweryna Wysłouch (red.), Literatura a sztuki wizualne. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 543-556.
- Wysłouch, Seweryna (2001). Literatura i semiotyka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Wystawa prac Grupy St-53 Katowice, Grupy R-55 Poznań, Grupy 55 Warszawa, malarstwo, rzeźba, grafika, rysunek (1957). Poznań: CBWA.
- Z.H. (1963). Metafory. Twórczość 3, 164. <https://doi.org/10.3828/indexer.1963.3.4.9>
- Zachęta (b.d.). Polacy formują flagę narodową, Włodzimierz Pawlak. Dostęp: <https://zacheta.art.pl/pl/kolekcja/katalog/pawlak-wlodzimierz-polacy-formuja-flage-narodowa-2> (11.01.2025).
- Zdanowicz, Aleksander et al. (red.) (1861). Słownik języka polskiego. Wilno: Orgelbrandt. Dostęp: <https://eswil.ijp.pan.pl/index.php> (30.04.2025).
- Zimny, Rafał, Nowak, Paweł (2009). Słownik polszczyzny politycznej po roku 1989. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ziomek, Jerzy (1990a). Retoryka opisowa. Wrocław: Ossolineum.
- Ziomek, Jerzy (1990b). Wprowadzenie do teorii solecyzmu: preliminaria translatologiczne. Pamiętnik Literacki 81(1), 131-148.
- Żmigrodzki, Piotr (1995). Zdania metaforyczne w języku polskim. Opis semantyczno-składniowy. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Żmigrodzki, Piotr (red.) (2007-). Wielki słownik języka polskiego PAN. Dostęp: <https://wsjp.pl/> (1.07.2025).